

Posudek disertační práce

Mgr. Jana Wojtucka

Nesplněný sen

*(Předpoklady, průběh a příčiny neúspěšného zřízení
univerzity ve Vratislavi roku 1505)*

Ústav českých dějin FF UK Praha,
obor České dějiny, studijní program Historické vědy

Praha 2005, rukopis, 328 stran

školitel: Prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.

Téma předkládané disertační práce je vymezeno jako dílčí, koncentrované na relativně krátký úsek kulturně-historického vývoje města Vratislavi, resp. na jeden zakladatelský projekt, který nakonec nedošel naplnění – tedy neúspěšné zřízení vratislavské univerzity roku 1505. Nutno ovšem předeslat, že se jedná o problematiku, kterou se dosavadní česká historiografie podrobněji nezabývala. K jejímu zvládnutí tedy musela autorka nejen provést rozsáhlý základní pramenný výzkum, ale musela se také podrobně věnovat složitějším otázkám nábožensko-politických souvislostí celého projektu. Tím její práce výrazně přesáhla lokální rámec vratislavsko-slezský a přinesla zajímavé badatelské výsledky v mnohem širším rámci středoevropském, a to zvláště ve vztahu tohoto geopolitického prostoru k papežské kúrii na počátku 16. století.

Po úvodním shrnutí pramenné základny a vymezení metodických východisek (s. 3-19) se autorka věnovala v obecnějším rámci roli středověkých univerzit a jejich úloze v soudobé společnosti (s. 21-32) a shrnula dosavadní znalosti o vývoji školství ve Slezsku i v samotné Vratislavi do počátku 16. století (s. 33-69). Podrobněji se zabývala mocensko-politickou situací ve Vratislavi i z hlediska vztahu města jako právnické osoby vůči panovníkovi na přelomu 15. a 16. století (s. 70-141). Díky

tomuto podrobnému přehledu vývoje města (který lze podle mého názoru považovat za nejzdařilejší souhrn vývoje města v jagellonské době, jaký dosud v domácí historiografii vznikl), mohla úspěšně přikročit k analýze vzniku a vývoje samotného projektu zřízení vratslavské univerzity.

Za metodicky vhodné považuji autorčino vymezení tří klíčových prostředí, jimiž se ve vztahu k založení vratslavské univerzity zabývá zvláště – tedy samotné město Vratslav (kde projekt vznikl), prostředí královského dvora (kde se projektu dostalo jen formální podpory) a prostředí papežské kurie (odkud se iniciátorům nedostalo žádné odezvy, přestože u očekávaného vzniku univerzity bylo výrazně akcentováno i hledisko náboženské). Autorce se podařilo velmi věrohodně interpretovat motivy, které vedly vratslavskou městskou radu k úsilí o zřízení vlastní univerzity, a to včetně identifikace konkrétních osob, které projekt iniciovaly a pokoušely se prosadit diplomatickou cestou.

V případě samotného neúspěchu vratslavské univerzitní fundace se autorka pokusila překlenout nedostatek přímých pramenných zdrojů a formulovala hypotézy, které lze přijmout za věrohodné. Vzala v potaz jak hmotnou stránku věci (nedostatečné finanční zabezpečení předpokládané univerzity, zřizované de facto městem), střet finančních zájmů města a papežské kurie (církvní obročí a další příjmy, z nichž měla být univerzita financována), ale i konkurenční zájmy univerzity krakovské.

K předloženému projektu nemám výhrady zásadního charakteru. Práce je přehledně strukturována, psána čtivým jazykem a vybavena adekvátními edičními a obrazovými přílohami. Pouze hlavní název celého rukopisu („Nesplněný sen“) považuji za nevhodný pro práci tohoto charakteru, neboť neobsahuje žádnou věcnou informaci a samotné téma práce je obsaženo až v podtitulu (ostatně ve Vratslavi univerzita nakonec vznikla, tak proč „nesplněný sen“?). Dále: mapové přílohy jsou podle mého názoru vcelku nefunkční. Mapa č. 1 (s. 275) přináší bez bližšího komentáře přehled rozdělení Slezska na teritoriální knížectví v letech 1327-1329, což pro situaci počátkem 16. století nemá valný význam. Mapa č. 2 (s. 276) má zobrazovat univerzity, založené do konce 15. století. Neobsahuje však žádnou legendu, takže jsou zde uvedeny i univerzity, které již počátkem 16. století neexistovaly a jako „do konce 15. století založená“ je v mapě uvedena i samotná

Vratislav, což vzhledem k tématu práce postrádá logiku. Vzhledem k celkovému rukopisu lze však tyto připomínky považovat za okrajové.

Jako celek považuji předložený rukopis Mgr. Jany Wojtucké za významný přínos ke slezským a středoevropským dějinám jagelloonské doby a doporučuji jej k obhajobě jako závěrečnou práci doktorského studia na FF UK Praha.

Pardubice 4. srpna 2006

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.

